

*Vrije School
Kennemerland
Kleverpark*

Onderwijsprofiel
Vrije School Kennemerland
Vrije School Kleverpark

Colofon

Het onderwijsprofiel van Vrije School Kennemerland en Vrije School Kleverpark is opgesteld door:

- Maarten Roest Crollius (directeur)
- Lia Visser (adjunct directeur)
- Miranda van Luling (intern begeleider)
- Maartje Oremus (intern begeleider)

Inhoudsopgave

Inleiding		bladzijde 4
Hoofdstuk 1. Het onderwijsprofiel SWV WSNS ZK		bladzijde 5
Hoofdstuk 2. Opbrengstgericht werken en verbetertrajecten		bladzijde 6
Hoofdstuk 3. Het onderwijsprofiel Vrije School Kennemerland/Kleverpark		bladzijde 7
3.1 Leerresultaten	Kennemerland	bladzijde 7
	Kleverpark	bladzijde 9
3.2 Leerstofaanbod		bladzijde 10
3.3 Leertijd (per vakgebied)		bladzijde 13
3.4 Didactisch handelen		bladzijde 14
3.5 Pedagogisch handelen (algemeen)		bladzijde 16
3.6 Klassenmanagement		bladzijde 20

Inleiding

Alle besturen hebben met de komst van passend onderwijs zorgplicht. De zorgplicht betekent dat iedere leerling een passende onderwijsplek moet krijgen. De besturen werken samen in het samenwerkingsverband om de zorgplicht te kunnen garanderen. Het samenwerkingsverband (alle besturen) moet zorgen voor een dekkend netwerk.

Het samenwerkingsverband maakt via de onderwijsprofielen inzichtelijk hoe zij met de scholen zorgt voor een dekkend netwerk. Het kader voor het onderwijsprofiel is op SWV-niveau ontwikkeld zodat er zicht komt op het totale netwerk.

Hoofdstuk 1 Het onderwijsprofiel SWV WSNS ZK

Een onderwijsprofiel van iedere school bestaat uit een basiszorg, een breedtezorg en een dieptezorg (zie landelijk referentiekader). In het Samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland spreken we van een basisaanbod, een breedteaanbod en een diepteaanbod en formuleren scholen een plusaanbod. De onderwijsprofielen van de PO, SBO en SO scholen gezamenlijk leveren een onderwijscontinuüm op, waarmee wij alle leerlingen een passend onderwijsaanbod kunnen geven. Het breedte en het diepteaanbod op onze scholen is een intensivering van de onderwijsaanpak zoals de school het biedt in het basisaanbod. Dit geldt voor alle vormen van onderwijs. De onderwijsprofielen geven zicht op het onderwijsaanbod voor alle leerlingen in een school.

Het onderwijsprofiel moet een zichtbare kwaliteit van onderwijs waarborgen. Een goed gedifferentieerd onderwijsaanbod op de basisschool zorgt ervoor dat veel leerlingen dicht bij huis onderwijs kunnen volgen en slechts een beperkt aantal leerlingen een beroep hoeft te doen op het diepteaanbod. Het onderwijsprofiel is een instrument in handen van de schooldirecteur om het onderwijsaanbod gericht te verbeteren.

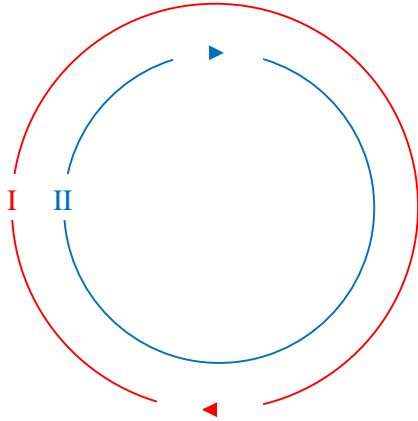
De vaste onderdelen van het onderwijsprofiel zijn:

- Planmatig werken
- De leerresultaten
- Een helder geformuleerd onderwijsaanbod en effectieve methodieken.
- De bewaking van de leertijd.
- De instructievaardigheden
- Het (pedagogisch) klimaat
- Het klassenmanagement

We sluiten aan bij de begrippen in het waarderingskader van de inspectie en bij de vele kwaliteitsinstrumenten. Het zijn die elementen uit het primair proces die direct invloed hebben op de leerresultaten van de leerlingen. Het onderwijsprofiel hangt op deze wijze sterk samen met het onderwijskundig deel van het schoolplan en de onderdelen uit het kwaliteitssysteem van de school. Op iedere school is in het onderwijsprofiel beschreven hoe de school deze onderwijskwaliteit definieert en monitort.

De vaste onderdelen van het onderwijsprofiel zijn voor al onze scholen gelijk. De onderdelen moeten beschreven worden in concreet waarneembaar gedrag. Het gedrag is meetbaar en beschreven in termen van 'wat zie ik'. We vinden dat iedere school of ieder schoolbestuur zelf de elementen uit het onderwijsprofiel inhoudelijk vorm moet geven en eventueel een eigen ambitieniveau moet formuleren. Het betekent dat de onderwijsprofielen qua vorm vergelijkbaar zijn, maar qua inhoud per school en per bestuur moeten verschillen om te komen tot een dekkend netwerk.

Hoofdstuk 2 Opbrengstgericht werken en verbetertrajecten

	Toets	Cyclus I: Leeropbrengsten	Cyclus II: Verbetering onderwijsprofiel
Sept ▶			- Startbijeenkomst voor verbeteringen onderdeel uit het onderwijsprofiel.
Okt/ Jan			- Observaties in de klas - Werkgroepen - Evaluatie verbeteringen onderwijsprofiel
Jan ▶	- M-toets CITO afnemen:	- Heeft het verbeteronderwerp het verwachte effect op de leeropbrengsten?	- Welk verbetertraject gaat de school volgend jaar starten? - Team kiest het onderdeel uit het onderwijsprofiel waarmee zij denken de leeropbrengsten te kunnen verhogen. Management stelt een plan van aanpak voor het komend schooljaar vast: <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden onderwijsprofiel met nieuwe inhoud, of: • Niveau huidige onderwijsprofiel verbeteren
Febr/ mei	- M-toets analyseren:	- Wat is op basis van de toetsresultaten de keuze voor het vakgebied dat je centraal wilt stellen (Plus, basis, breedte) - Ambitie opstellen: Wat zijn je ambities ten aanzien van je leeropbrengsten?	- Voortgang huidige plan van aanpak - Opzet nieuwe plan van aanpak
Juni	- E-toets CITO afnemen:	- Eindevaluatie verbetering onderdeel uit het onderwijsprofiel.	- Analyse E-toets en bijstellen van de geformuleerde ambities en plan van aanpak.

<i>DMT</i>	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
Landelijke norm VS	13 - 32	21 - 51	34 - 69	46 - 77	56 - 85	61 - 89	71 - 93	77 - 97	79 - 101	83 - 106	86 - 107
Huidige schoolnorm VS	14 - 37	21 - 66	31 - 78	37 - 83	57 - 84	60 - 88	73 - 92	64 - 97	88 - 108	90 - 109	98 - 115
Landelijke norm 4D		187 - 213									
Huidige schoolnorm 4D	190 - 219	187 - 225	184 - 219	180 - 218	188 - 212	186 - 212	189 - 211	171 - 213	197 - 220	194 - 218	202 - 226
Schoolnorm over ... jaar 4D	178 - 197	181 - 201	184 - 204	186 - 207	189 - 210	192 - 213	194 - 216	196 - 219	198 - 222	200 - 225	202 - 228

3.1 b Leerresultaten Kleverpark

Begrijpend Lezen	E3	M4	E4	M5	M6	M7	M8
Landelijke norm VS	-13 - 10	3 - 24	8 - 30	16 - 37	23 - 42	34 - 56	42 - 70
Huidige schoolnorm VS	0 - 0	0 - 0	0 - 0	7 - 35	25 - 45	44 - 70	68 - 90
Landelijke norm 4D	187 - 213						
Huidige schoolnorm 4D	0 - 0	0 - 0	0 - 0	176 - 211	190 - 217	198 - 227	211 - 230
Schoolnorm over ... jaar 4D	-	-	-	188 - 213	192 - 215	196 - 217	200 - 219

Rekenen en wiskunde 3.0	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
Landelijke norm VS	89 - 141	114 - 164	138 - 186	159 - 205	181 - 224	192 - 237	76 - 97	83 - 101	91 - 110	96 - 116	103 - 121
Huidige schoolnorm VS	99 - 161	116 - 158	153 - 198	163 - 200	168 - 221	178 - 230	72 - 93	81 - 95	89 - 104	96 - 108	110 - 130
Landelijke norm 4D	187 - 213										
Huidige schoolnorm 4D	192 - 224	188 - 210	194 - 219	189 - 210	179 - 211	179 - 209	183 - 208	185 - 204	185 - 205	187 - 203	187 - 223
Schoolnorm over ... jaar 4D	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217	191 - 217

DMT	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	M8
Landelijke norm VS	13 - 32	21 - 51	34 - 69	46 - 77	56 - 85	61 - 89	71 - 93	77 - 97	79 - 101	83 - 106	86 - 107
Huidige schoolnorm VS	7 - 21	14 - 33	0 - 0	28 - 76	47 - 91	59 - 99	74 - 99	81 - 107	93 - 120	93 - 119	101 - 124
Landelijke norm 4D	187 - 213										
Huidige schoolnorm 4D	176 - 202	178 - 199	0 - 0	173 - 212	180 - 220	185 - 225	190 - 220	192 - 225	203 - 230	198 - 230	206 - 230
Schoolnorm over ... jaar 4D	178 - 197	181 - 201	184 - 204	186 - 207	189 - 210	192 - 213	194 - 216	196 - 219	198 - 222	200 - 225	202 - 228

3.2 Leerstofaanbod

Het onderwijsaanbod wordt beschreven in methodieken en materialen. In het breedte en diepteaanbod staat hoe de school intensiveert voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften. Het aanbod wordt beschreven voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling, rekenen & sociale competentie.

Taal	1	2
Plus		
Basis	Verhalen en prentenboeken. Versjes, liedjes met gebaar. Taal-bewegingsspel naar thema (seizoen, jaarfeesten) Kringgesprek met vertelkabouter. Rollenspel. Tafel-poppenspel.	
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - Vertelbeurten via vertelkabouter. - Oefeningen voor fonemisch bewustzijn: - Zo leer je kinderen lezen en spellen: J.Schraven. - Concrete materialen bij de klankoefeningen, uitbreiden woordenschat - Letterkaart. 	

Technisch lezen	3	4	5	6	7	8
Plus	- Leesboeken passend bij de leeftijd, interesse en niveau					
Basis	<ul style="list-style-type: none"> - Zo leer je kinderen lezen en schrijven: José Schraven - Speciale leesbegeleiding: Luc Koning. 		<ul style="list-style-type: none"> - Zo leer je kinderen lezen en schrijven: José Schraven - Speciale leesbegeleiding: Luc Koning. - Leesboeken op leesniveau. 			
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - RT - Flitsen van klanken en woorden Tutorlezen 'Connect' 		<ul style="list-style-type: none"> - RT - Tutorlezen - -Ralfi(-light) 			
Diepte	<ul style="list-style-type: none"> - logopedie 		<ul style="list-style-type: none"> - Eigen leerlijn (route 2 of 3) - Logopedie 			

Rekenen	1	2	3	4	5	6	7	8
Plus			<ul style="list-style-type: none"> - Tijdens rekenperiode opdrachten die zich onderscheiden van het basisaanbod in werk: hoeveelheid en niveau - Oefenuur verrijkingsmateriaal vanuit de methode - Kien B en 1 - Reketijgers 1-8 - Elftal 1-3 - Route boekje van de methode - Rekenmeesters - Plustaak 					
Basis	<ul style="list-style-type: none"> -Rekenen binnen huishoudelijke activiteiten; zoals tafeldekken, brood bakken. - Rekenen bij de dagelijkse activiteiten zoals opruimen; sorteren, rubriceren, tellen. - Materiaal gericht op ruimtelijk inzicht, begrippen ruimte en tijd, schatten, meten en wegen, zoals zandtafel, vouwbladen, materiaal uit de natuur. 		<ul style="list-style-type: none"> - Rekenperiode (waarin kinderen onderzoekend met een rekenvaardigheid bezig zijn) - Oefenuur: methode: Rekenrijk Leerlingboeken en werkboeken 					
Breedte	- extra herhaling van de leerstof.		Maatwerk en Zuidvallei (breuken)					
			Verlengde instructie					
			- VLOT				Breuken boekje	Meten is weten
			- Met sprongen vooruit			- hulpkaarten		
	-		Stenvertbloks: Rekenmakers Rekenmaatjes					
			- F-lijn Rekenrijk					
Diepte	-		- RT			- RT - Eigen leerlijn (route 2 of 3)		

<i>Woorden schat</i>	3	4	5	6	7	8
Plus	-					
Basis	<ul style="list-style-type: none"> - Rijk taalaanbod in liedjes en verhalen. - Voor groep 7 en 8 is er: van Dale junior. - Vanaf klas 3: Nieuwsbegrip 					
Breedte	- Spelletjes en activiteiten vanuit de praktijk waarbij leerlingen met woorden aan de slag gaan					
Diepte	-					

<i>Spelling</i>	3	4	5	6	7	8
Plus	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijf- en stel opdrachten) - taalmeesters 					
Basis	<ul style="list-style-type: none"> - methode: Zo leer je kinderen lezen en spellen van José Schraven - letterbord - Methode: Staal, vanaf klas 2 					
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - Spelling: Spelling in de lift (plus) - Woordbouw - Werkwoordspelling: Spelling in de lift (plus) - Zuid-Vallei - RT 					
Diepte	-		<ul style="list-style-type: none"> - Eigen leerlijn - RT 			

3.3 Leertijd (per vakgebied)

De leertijd wordt beschreven in gestelde leertijd (roostertijd) in aantal uren per week. De leertijd wordt verder verrijkt in gerealiseerde en effectieve leertijd in termen van percentages van de gestelde leertijd. De gerealiseerde leertijd is het percentage van de roostertijd dat daadwerkelijk aan het vak besteed wordt. De effectieve leertijd is een percentage van de gerealiseerde leertijd waarop de leerlingen daadwerkelijk met de les bezig zijn.

<i>Technisch lezen</i>	1*	2*	3	4	5	6	7	8
Plus								
Basis	4 ½ uur		4 ½ uur	4 ½ uur	4 uur	2 uur		
Breedte	+ 5 x 12 minuten							
Diepte	+ 2 x ½ uur							

(* betreft hier Taal voor kleuters)

<i>Rekenen</i>	1	2	3	4	5	6	7	8
Plus								
Basis	3 uur en 45 minuten		-1 uur methode +uur verrijking					
Breedte			6 uur					
Diepte			5 x 12 minuten					
			+2 x ½ uur					

3.4 Didactisch handelen

We sluiten aan bij de opvattingen van de Inspectie die het als volgt omschrijft: "Het didactisch handelen van de leerkracht is gericht op het ontlocken en bevorderen van leerprocessen waarbij de leerkracht sturing geeft aan het leerproces en de eigen keuzes van leerlingen. Zo vraagt de leerkracht zich voortdurend af welke hulp, opdracht of aanwijzing gegeven kan worden om leerlingen te helpen tot leren te komen." Uitgangspunt bij het didactisch handelen is het werken met een *instructiemodel*. Daarnaast is het van belang dat de leerkracht *afstemt op het niveau* van de leerlingen.

Instructiemodel:

- De school werkt met het direct instructie model
- De school heeft bepaald welke elementen er per les fase terug te zien in zijn de les. Deze staan in het volgende schema:

Plus	Introductie: <ul style="list-style-type: none"> - Als basis Instructie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht geeft uitleg over inhoud van de compacte opgaven. Geleide instructie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerling gaat zelfstandig aan het werk met compacte opdrachten en verrijkingsstof. Evaluatie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerling rapporteert aan de leerkracht over het gemaakte werk; hij geeft aan wat hij geleerd heeft en hoe het werken ging
Basis	Introductie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht geeft de start van de les duidelijk aan - Leerkracht haalt voorkennis op - Leerkracht vertelt het doel van de les - Leerkracht vertelt wat de leerlingen deze les gaan doen (lesopbouw) Instructie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht laat de leerlingen nadenken over oplossingen/strategieën - Leerkracht geeft uitleg over inhoud van de opgaven Geleide instructie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht maakt samen met de leerlingen een opgave - Leerkracht controleert of de meeste kinderen (80%) de opdracht begrijpen - Leerkracht controleert/geeft aan wie verlengde instructie krijgt Individueel oefenen: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht heeft op het bord geschreven wat de leerlingen moeten doen en licht deze toe - Leerkracht maakt duidelijke afspraken over wanneer en hoe de leerling om hulp mag vragen. - Er zijn verwerkingsopdrachten die passen bij de instructie. - De leerkracht controleert tijdens één of meerdere rondes of de leerstof is begrepen. - Leerkracht zorgt voor regelmatige feedback Toepassen: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht geeft kinderen de kans om de verworven vaardigheid toe te passen in de context van de dagelijkse werkelijkheid. Evaluatie: <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht houdt de nabespreking direct na de inoefening/verwerking - Leerkracht vat de les en het lesdoel samen (met de leerlingen)

	- Leerkracht complimenteert de leerlingen met wat ze geleerd hebben
Breedte	<p>Introductie/ Instructie/geleide instructie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Als basis <p>Verlengde instructie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht doet de opgave minimaal twee keer goed voor - De leerkracht oefent met leerlingen die de opdrachten onvoldoende begrijpen aan de instructietafel. - Leerkracht oefent samen met de leerling een aantal opdrachten totdat ook zij het zelfstandig kunnen. <p>Individueel oefenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerling gaat de vaardigheid inoefenen. <p>Evaluatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Als basis.

3.5 Pedagogisch handelen (algemeen)

Het pedagogisch handelen van de leerkrachten is afgestemd op het versterken van de drie basisbehoeften van de leerlingen, te weten: relatie, competentie en autonomie.

Relatie: De leerlingen voelen zich geaccepteerd. Ze horen erbij. Ze zijn welkom.

Ze voelen zich veilig. Er wordt met de leerlingen gepraat en niet over hen.

Competentie: De leerlingen ontdekken dat ze de taken die ze moeten doen, aankunnen. Ze ontdekken dat ze steeds meer aankunnen.

Autonomie: Leerlingen willen vrijheid en zelfsturing. Ze willen verantwoordelijk zijn voor hun eigen taken. Zij kunnen (in elk geval voor een deel) hun leergedrag sturen.

Visie op pedagogisch handelen Vrije School Kennemerland en Vrije School Kleverpark Beweeglijkheid in het denken, warmte in het voelen, doelgerichtheid in het handelen.

De pedagogische missie van de vrijeschool is gestoeld op het mensbeeld van Rudolf Steiner. Binnen ons onderwijs wordt gebruik gemaakt van leerstof als ontwikkelingsstof die zich richt op het aanspreken van de leerling (hoofd, hart, handen) in de verschillende leeftijdsfasen. De ontwikkeling die het kind doormaakt op wilsmatig, emotioneel en cognitief gebied is leidraad bij de leerplankeuzes naar vorm, inhoud en werkwijzen. Het leerplan en de vertelstof nemen een belangrijke plaats in, in de vrijeschool.

De vrijeschool heeft de intentie en handelt vanuit de visie: opvoeden tot beweeglijkheid in het denken, empathie in het voelen en vitaliteit/doelgerichtheid in het handelen. Een mens die krachtig vanuit zijn eigen wilsrichting heeft leren werken zal later van daaruit een zinvolle bijdrage aan de samenleving leveren. De vrijeschoolpedagogie wil eraan bijdragen dat dit proces van “worden wie je bent” leidt tot een fundamenteel vertrouwen in wereld en mensheid. Leren deel uitmaken van een groter geheel, waardoor de leerling zich gedragen voelt en waaraan hij/zij later vanuit de volwassenheid wil bijdragen.

Met bevlogen en enthousiaste leerkrachten die zichzelf ook willen blijven ontplooien, bieden wij onze leerlingen alle ruimte om zich breed te kunnen ontwikkelen (op sociaal-emotioneel-, cognitief en kunstzinnig gebied). Onze scholen staan garant voor een rijke cultuuroverdracht. Respect en goede omgangsvormen zijn voor ons belangrijke waarden, evenals de omgang met de niet zichtbare geestelijke wereld.

Als meest onderscheidende werkvorm kent de vrijeschool het periodeonderwijs. De aaneensluiting van de eerste twee ochtenduren gedurende meerdere weken biedt de ruimte voor ademend onderwijs binnen één domein. Het leren wordt effectief door intensieve verbinding met de lesstof.

Door te werken met hart, hoofd en handen wordt het leren levendig en verbinden de leerlingen zich beter met de leerstof. De motoriek, het kunstzinnige, het muzikale, het cognitieve en het sociale wordt aan de leerling aangeboden.

De vrijescholen in Haarlem willen hun specifieke pedagogisch-didactische uitgangspunten verwezenlijken binnen het raamwerk van de onderwijscriteria zoals door de overheid (uit)gegeven/vastgesteld. In dit spanningsveld probeert de Vrije school Kennemerland en Kleverpark haar identiteit te bewaken. Wij streven naar een vrijeschool die met open blik in de wereld staat.

De vrijeschool Haarlem wil toewerken naar drie volwaardige lespunten van het vrijeschoolonderwijs , drie volgroeide vrije basisscholen in Haarlem Noord, Zuid en Midden, waardoor zoveel mogelijk kinderen in Haarlem vrijeschoolonderwijs aangeboden kunnen krijgen.

Gedrag

Leerkrachten geven ruimte aan het autonomiegevoel van hun leerlingen. Ze honoreren initiatieven van leerlingen. Ze waarderen ideeën van leerlingen en wat ze ermee doen. Ze dagen leerlingen uit om eigen oplossingen te bedenken. Ze laten de leerlingen zelf keuzes maken bij het doen van taken (hoe en wat). Ze laten de leerlingen binnen vastgestelde kaders van de leerkracht meebepalen bij de inrichting van het lokaal en vertrouwen organisatorische zaken aan leerlingen toe.

Voor leerkrachten, leerlingen en ouders geldt dat ze respect hebben voor elkaar en voor de omgeving. Algemene schoolregels gelden voor allen en worden door allen nageleefd, waarbij voor een ieder geldt: Goed voorbeeld doet goed volgen.

Rondom het omgaan met (on)gewenst gedrag zijn afspraken op een rij gezet. Deze afspraken worden nageleefd door alle leerkrachten en hebben betrekking op alle leerlingen.

00: Omgaan met gedrag

Afspraken, van toepassing op alle leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht beloont gewenst gedrag, door het geven van een compliment (verbaal, non-verbaal) - De leerkracht benoemt ongewenst gedrag en probeert dat om te buigen. - De leerkracht negeert ongewenst gedrag. - De leerkracht handelt volgens een opbouw in het sturen van gedrag als negeren niet helpt: <ul style="list-style-type: none"> • hij maakt gebruik van gebaren om stilte • hij bespreekt de gedragsregel • hij wijst op de timetimer, de afsprakenlijst etc. • hij beloont het gewenste gedrag zowel groepsgericht als individueel • hij sanctioneert ongewenst gedrag met een passende straf - De leerkracht geeft positieve feedback op het gedrag van de leerlingen: hij geeft ten minste twee complimenten ten opzichte van een correctie.
---	--

01: Pedagogisch handelen gericht op de relatie

Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht ontvangt en begroet de leerlingen bij het begin van de dag en geeft alle kinderen een hand. - De leerkracht kijkt de leerlingen aan als hij met hen spreekt en de leerling de leraar. - De leerkracht maakt beredeneerde keuzes bij het samenstellen van groepjes leerlingen om het samenwerken te bevorderen. - De leerkracht benoemt de afgesproken gedragseisen aan het begin van elk dagdeel en houdt de leerlingen en zichzelf daar consequent aan. - De leerkracht praat alleen met betrokkenen over de leerlingen en hun thuissituatie, de gegeven informatie is vertrouwelijk. - Verdeeld over het schooljaar worden de Regenboog spelen ingezet, zodat de leerlingen elkaar in spel ontmoeten en samenwerken.
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht spreekt zijn interesse uit naar de leerlingen over hun welbevinden. - De leerkracht signaleert onzekerheid bij de leerlingen in leer- en gedragssituaties en ondersteunt de leerlingen in hun behoefte aan veiligheid en acceptatie door dingen samen en/of voor te doen/te bespreken met de leerlingen of de ouder. - De leerkracht koppelt een tweetal leerlingen aan elkaar die elkaar ondersteunen in het werk. Bijvoorbeeld: beide leerlingen stimuleren elkaar, bij lezen krijgt een dyslectische leerling een goede lezer als ondersteuner naast zich (maatje, tutor). - De leerkracht hanteert consequent het pestprotocol. - Indien nodig maakt de leraar gebruik van No Blame.

02: Pedagogisch handelen gericht op de competentie

Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht spreekt zijn vertrouwen uit in de leerlingen in het omgaan met elkaar. Hij gaat hierbij uit van hoge, maar realistische verwachtingen. Hij verzorgt het sociale klimaat, een veilige klassensfeer. - De leerkracht laat zien, dat hij het gewenste gedrag heeft opgemerkt in woord en/of gebaar. - De leerkracht sluit de dag/les af met positieve feedback op het gewenste gedrag, gericht op het werk dat de leerlingen hebben gedaan (product gericht). - De leerkracht sluit elk dagdeel af met positieve feedback op de inzet van de leerlingen en op het sociaal-emotioneel functioneren (proces gericht). - De leerkracht spreekt met de leerlingen over hun kwaliteiten om hen bewust te maken van hun mogelijkheden.
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht bespreekt met een leerling zijn gedragsmogelijkheden en ondersteunt hem door vertrouwen uit te spreken in zijn capaciteiten. - De leerkracht schrijft het bereiken van gewenst gedrag toe aan de inzet van de leerling zelf. - De leerkracht vergelijkt de leerling met zichzelf en leert de leerling reflecteren op zijn gedrag. Indien nodig worden ouders hierbij betrokken. - De leerkracht zet trainingen in, die de weerbaarheid van de leerling versterken en verwijst ouders zo nodig naar deskundigen zoals een kindercoach, kunstzinnige therapie. Ook bestaat de mogelijkheid No Blame op school in te zetten.

03: Pedagogisch handelen gericht op de autonomie

Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht daagt alle leerlingen uit om zichzelf kenbaar te maken en geeft de leerlingen de ruimte om hun gedachten en gevoelens onder woorden te brengen. - De leerkracht stelt de gedragsregels in de groep en kan ze ook met de leerlingen opstellen. - De leerkracht herinnert de leerlingen via complimenten aan de opgestelde gedragsregels. - De leerkracht leert de leerlingen hoe om te gaan met de ruimte, het klaslokaal, de verzorging van materiaal en gereedschap. Hierbij wordt aandacht besteed aan eerbied. - De leerkracht laat de leerlingen meedenken over bijvoorbeeld jaarfeesten, spelen, inrichting plein, klassenregels, omgang met elkaar. - De leerkracht creëert onderwijsleersituaties, bijvoorbeeld een kringgesprek, waarin leerlingen elkaar de ruimte geven voor een eigen inbreng, en waardeert die positief. - De leerkracht zorgt voor verschillende werkvormen, die ervoor zorgen dat de leerlingen mede vorm kunnen geven aan hun eigen keuzes. Bijvoorbeeld het maken van een bouwwerk, werkstuk, toneelstuk, het schrijven van een verhaal, etc. - De leerkracht bespreekt met de leerlingen hoe zij om kunnen gaan met leerlingen in de groep die extra onderwijsbehoeften hebben en maakt hierover afspraken.
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht bespreekt met de leerlingen het verantwoordelijk zijn voor elkaar en het met respect omgaan met elkaar. - De leerkracht bespreekt met de leerlingen hoe zij zelfstandig hun problemen kunnen oplossen. - De leerkracht bespreekt met de leerlingen hoe zij omgaan met verschillen tussen leerlingen wat betreft zelfstandigheid en het dragen van verantwoordelijkheid.

3.6 Klassenmanagement

Klassenmanagement bestaat zoveel mogelijk uit structureren van ruimte, tijd en activiteit zodat de leerkracht de geplande activiteiten uit kan voeren. We onderscheiden hierbinnen de organisatie van de fysieke ruimte en de organisatie van de ruimte rondom het lesgeven, waarbij het leerkrachtgedrag en de leerkrachtvaardigheden een belangrijke rol spelen. De leerkracht beschikt over de competenties om door middel van goed klassenmanagement, les te kunnen geven op verschillende niveaus en werkt met een instructie groep. Ook wordt er aandacht besteed aan zelfstandig werken en een zelfstandige leerhouding van de leerling.

01: Ruimte

Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De klassenregels hangen zichtbaar in de school. - De tafels en stoelen zijn zo georganiseerd dat er duidelijke looproutes zijn in de klas. - De klok hangt zichtbaar in de klas. - De dagindeling wordt zichtbaar gemaakt. - De leerkracht wisselt regelmatig de plekken in de klas en de opstelling van de tafels.
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - Voor bijzondere leerlingen (bijvoorbeeld lgf) ligt de dagplanning zichtbaar op de tafel. - Er zijn kleine timetimers beschikbaar voor op de tafel van de leerling (bijzondere leerling met speciale onderwijsbehoefte). - De leerling houdt indien nodig een vaste plaats in de klas. - Er zijn schotten in de klas waarachter de leerlingen kunnen werken. - Er is ruimte beschikbaar waar de leerling in stilte kan werken. - Er kan, indien nodig, ondersteuning in de klas of buiten de klas worden ingezet.

02: Tijd

Plus	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht leert de oudere leerling zelf een planning te maken. - De leerkracht leert de oudere leerling om te gaan met huiswerk en agenda gebruik.
Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht gebruikt een rooster waarin alle hij alle lessen plant. - De leerkracht houdt zich aan de roostertijden. - De leerkracht vertelt bij aanvang van de dag wat de dagindeling zal zijn.<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht van de kleuters laat de leerling kennis maken met verschillende werkvormen zoals:<ul style="list-style-type: none"> • zelfstandig werken (minstens 5 keer per week) • instructiemomenten (minstens 7 keer per week) • samenwerken (minstens 7 keer per week)
Breedte	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht maakt voor de leerling individueel een planning die visueel zichtbaar wordt.

03: Activiteit

Basis	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht legt de materialen voor de les zo klaar dat de leerlingen ze zelf kunnen pakken. Het is duidelijk waar papier ligt, de puntenslijper, de schriften en de boeken en ander werkmateriaal. - De leerkracht vertelt voor de les of er sprake is van:<ul style="list-style-type: none"> • individueel werken, waarbij geen hulp gevraagd mag worden • individueel werken waarbij hulp gevraagd mag worden als iets niet lukt • samenwerkend leren - De leerkracht geeft op een klok de tijdsplanning aan.
--------------	---

	<p>- De leerkracht vertelt wanneer de les eindigt. De leerlingen krijgen dan nog een paar minuten de tijd om het werk af te ronden.</p> <p>De leerkracht vertelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wat hij zelf gaat doen tijdens het zelfstandig werken • wanneer hij niet beschikbaar is voor alle leerlingen en hoe lang dat duurt • dat de leerling zelf voor een oplossing moet zorgen • wanneer hij weer beschikbaar is
Breedte	- De leerkracht legt de materialen voor de leerlingen klaar in een werkbak, of op de tafel van de leerling of op een kast. Maar op een vaste plek.